

Aan de leden van
Provinciale Staten van Limburg

Maastricht, 3 juni 2021
2021/00155790

Betreft: Antwoord op schriftelijke vragen CDA-fractie inzake voortgang integriteitsonderzoek

Geachte staten,

Onderstaand treft u de beantwoording op de schriftelijke vragen van de CDA fractie inzake voortgang integriteitsonderzoek aan.

Vraag 1

Kan de Commissaris van de Koning de berichtgeving dat het onderzoek naar mogelijke politieke beïnvloeding door gedeputeerden van opdrachten en subsidies aan de Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen twee maanden na de aankondiging nog niet van start is gegaan en dat het initiatief daarvoor teruggelegd is bij de waarnemend Commissaris van de Koning bevestigen dan wel ontkrachten?

Antwoord

Ik kan bevestigen dat het opdrachtgeverschap tot het instellen van een integriteitsonderzoek conform *protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden van Gedeputeerde staten Provincie Limburg 2020 (zie bijlage)* inmiddels bij de Commissaris van de Koning ligt. Het onderzoek zal naar verwachting op korte termijn starten.

Vraag 2

Kan de Commissaris van de Koning de voortgang van het door voormalig Commissaris van de Koning Bovens in gang gezette integriteitsonderzoek inzichtelijk maken en hierbij aangeven:

- a. wat de actuele status is van het integriteitsonderzoek?**
- b. welke reden ten grondslag ligt aan de vertraging van het integriteitsonderzoek?**
- c. op welke termijn oplevering wordt voorzien?**
- d. welke stappen in welk tijdspad worden gezet om tot een oplevering te komen?**
- e. op welke concrete wijze u zich gaat inspannen om de oplevering van het integriteitsonderzoek te versnellen?**

√

Antwoord

a. Zie onder 1

b. Zoals is op te maken uit de brief van voormalig Commissaris van de Koning Bovens d.d. 31 maart 2021 (DOC-00142597) is besloten het opdrachtgeverschap voor dit onderzoek te delegeren aan de Commissie Integriteit. Voormalig Commissaris van de Koning Bovens heeft het onderzoeksvoorstel destijds doorgeleid naar de vergadering van de Commissie Integriteit van 1 april 2021. Het voorgaande maakt dat het opdrachtgeverschap, voortgang en verantwoordelijkheid van het onderzoek vanaf dat moment feitelijk was belegd bij de Commissie Integriteit. Tot het moment van openbaarmaking van het onderzoeksrapport wordt geheimhouding opgelegd op alles wat te maken heeft met het onderzoek. Feitelijk inzicht in de door de commissie gevolgde procedure en overwegingen heb ik niet.

c. In het kader van zorgvuldigheid en huidige stand van zaken is op dit moment nog niets te zeggen ter zake termijnen.

d. Conform bijgevoegd protocol zal het op te leveren eindrapport aan de Commissaris van de Koning worden aangeboden en deze agendeert het voor de vergadering van de Commissie Integriteit. De Commissie Integriteit stelt op basis van het onderzoek uiteindelijk vast of er al dan niet sprake is van een integriteitsschending. Daarna zal de Commissaris van de Koning het rapport aanbieden aan het Presidium, die kan besluiten het rapport (voorzien van een Statenvoorstel) te agenderen voor de Statenvergadering.

e. Als opdrachtgever zal ik nauwlettend en zorgvuldig de voortgang van het onderzoek bewaken. In overleg met het nog te vormen onderzoeksteam zullen de mogelijkheden om te versnellen in kaart worden gebracht en indien uitvoerbaar worden toegepast zonder dat dit ten koste gaat van de zorgvuldigheid en onafhankelijkheid in relatie tot het onderzoek. Dit laatste is prioritair.

Vraag 3

Indien de eerder aangehaalde berichtgeving juist blijkt te zijn, deelt de Commissaris van de Koning dan de opvatting van de CDA-fractie dat de huidige voortgang van het onderzoek mede gezien de huidige politieke situatie onacceptabel is?

Antwoord

Voor ons allen is het van groot belang dat dit integriteitsonderzoek op korte termijn wordt uitgevoerd zodat de feiten duidelijk zijn en een debat over duiding en verantwoordelijkheid op de juiste wijze kan worden gevoerd door uw Staten.

De Commissaris van de Koning
in de provincie Limburg,

J.W. Remkes

PROTOCOL (MOGELIJKE) INTEGRITEITSSCHENDINGEN DOOR LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN OF LEDEN VAN GEDEPUTEERDE STATEN PROVINCIE LIMBURG 2020¹

Reikwijdte protocol

Dit protocol moet mede worden gezien in het kader van de wijziging van art. 175 van de Provinciewet. De wijziging betreft een uitbreiding van dit artikel met een zorgplicht van de Commissaris van de Koning ten aanzien van het bevorderen van de ambtelijke en bestuurlijke integriteit binnen de provincie.

Indien collega-bestuurders, ambtenaren, organisaties, bedrijven of burgers een redelijk vermoeden hebben van schending van bestuurlijke integriteit door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten kunnen zij zich melden bij de provincie Limburg.

Definities

- Adviseur Integriteit: de door het Presidium aangestelde extern adviseur met specifieke kennis en ervaring op het gebied van integriteit;
- Commissie Integriteit: commissie, die gaat over Integriteit; een commissie van Statenleden die integriteitsonderzoeken mede begeleidt, de kennis over integriteit binnen Provinciale Staten ontwikkelt en mede de integriteit van leden van Provinciale Staten bevordert;
- Integriteitsdriehoek: een overlegplatform tussen Commissaris van de Koning (CdK), griffier en een Adviseur Integriteit. In de Integriteitsdriehoek worden integriteitsmeldingen gewogen en beoordeeld;
- Integriteitsschending: een gedraging van een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten, die in strijd is met het handelen als 'goed volksvertegenwoordiger' of 'goed bestuurder'. Het kan gaan om feiten die wettelijk strafbaar zijn, maar ook om handelingen in strijd met geschreven of ongeschreven regels;
- Klankbord: een mee- en tegendenker van een lid van Provinciale Staten;
- Melding: het afgeven van een in behandeling te nemen, als zodanig bedoeld, signaal over een (mogelijke) integriteitsschending.

Klankbord bij Integriteitsvraagstukken²

Leden van Provinciale Staten streven er actief naar conform art. 1.5. van de Gedragscode bestuurlijke integriteit voor leden van Provinciale Staten provincie Limburg 2020 (hierna te noemen: de gedragscode) binnen twee weken een klankbord op te zoeken nadat zij geconfronteerd worden met (eigen) integriteitsvraagstukken.

Dit klankbord kan men vinden bij de CdK, de griffier, iemand binnen de eigen partij of fractie, een externe in de privékring etc. De klankbordfunctie behelst eveneens de mogelijkheid om bij vraagstukken betreffende een mogelijke (schijn van) belangenverstrengeling, de Statengriffier en/of de extern adviseur integriteit te laten toetsen waar eventueel spanningsvelden kunnen ontstaan inzake het voorgelegde vraagstuk en hierin een advies uit te laten brengen. Dit advies biedt handvatten voor leden van Provinciale Staten om transparant en zorgvuldig handelen te kunnen waarborgen en zo (een schijn van) belangenverstrengeling zoveel mogelijk te voorkomen.

¹ Alle in het protocol genoemde termijnen zijn streeftermijnen, die alleen voorzien van redelijke argumenten overschreden mogen worden.

² Deze fase is ook opgenomen in de gedragscode bestuurlijke integriteit Provinciale Staten Provincie Limburg 2020.

Leden van Gedeputeerde Staten zoeken op gelijke wijze actief een klankbord op, waarbij tevens gebruik kan worden gemaakt van de Vertrouwenspersoon Integriteit voor Bestuurders (VIB), actief namens de Stuurgroep Integriteit Limburg.

Signalering en melding (mogelijke) integriteitsschendingen

Melding na signaal

Een (mogelijke) integriteitsschending door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten kan gesignaleerd worden door collega-bestuurders, ambtenaren, organisaties, bedrijven of burgers, die hier melding van kunnen doen bij een door het Presidium hiervoor aangestelde Adviseur Integriteit. Een melding hoeft niet noodzakelijkerwijs te gaan over een vaststaand feit. Er kan ook sprake zijn van een vermoeden. Indien de persoon in kwestie een melding doet, moet het echter wel om een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden gaan, gebaseerd op eigen kennis of eigen waarneming. Alleen dan worden de meldingen door de Adviseur Integriteit in behandeling genomen.

Een melder kan aangeven anoniem te willen blijven. Leden van Provinciale Staten en leden van Gedeputeerde Staten zijn niet wettelijk verplicht om een integriteitsschending door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten te melden.

Op grond van artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering zijn leden van Provinciale Staten, leden van Gedeputeerde Staten en ambtenaren alleen verplicht om (bij de politie) aangifte te doen van (ambts)misdrijven.

Bij twijfel of sprake is van een (ambts)misdrijf, kan een lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten (of ambtenaar) in een vertrouwelijk gesprek advies inwinnen bij de Rijksrecherche.

Meldpunt

De ontvangst van integriteitsmeldingen loopt primair via de Adviseur Integriteit. Hij is het (vertrouwelijke) meldpunt voor alle signalen van (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden van Gedeputeerde Staten. De Adviseur Integriteit bevestigt binnen een week (schriftelijk/per e-mail) de ontvangst van het signaal aan de melder. Deze adviseur is iemand met kennis van en ervaring met integriteitsonderzoeken, niet zijnde een bureau dat onderzoek gaat doen naar integriteitsmeldingen in de Provincie Limburg. De Adviseur Integriteit houdt na een melding strakke regie op het administratieve proces en zorgt in alle fases voor verslaglegging.

Duiding en beoordeling melding

Beoordeling integriteitsmeldingen

De Adviseur Integriteit doet t.a.v. de melding een voortoets. Deze voorbereiding dient als basis voor bespreking van de integriteitsmeldingen in de Integriteitsdriehoek. In de Integriteitsdriehoek worden de meldingen gewogen en beoordeeld. De melder wordt binnen 2 weken na beoordeling in de Integriteitsdriehoek telefonisch of schriftelijk / per e-mail door de Adviseur Integriteit geïnformeerd over het resultaat van de beoordeling.

Het oordeel van de integriteitsdriehoek is geen besluit zoals bedoeld in art. 1:3 van de Algemene wet Bestuursrecht. Hiertegen kan derhalve geen bezwaar of beroep worden ingesteld.

Een integriteitsmelding wordt getoetst aan de wet- en regelgeving en de gedragscode op:

- de aard van het feit;
- de ontvankelijkheid van de melding;
- de ernst van de zaak;
- de valideerbaarheid van feiten en omstandigheden;
- de positie of persoon van de bron en de persoon van het lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten in kwestie;
- de geloofwaardigheid/waarschijnlijkheid van signalen;
- de spoedeisendheid/actualiteit van de melding.

De beoordeling kan leiden tot de volgende conclusies:

1. het betreft *geen integriteitskwestie*. De Adviseur Integriteit neemt binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact op met de melder.
2. het betreft *geen integriteitsschending*. De Adviseur Integriteit neemt binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact op met de melder .
3. *er dreigt een schending*. Wanneer er geen sprake is van schending, maar bv. een schending door een lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten dreigt, dan wordt geen onderzoek naar de melding verricht, maar zal de Adviseur Integriteit binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact opnemen met het betreffende lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten (vertrouwelijk) en de melder..
4. er zijn *onvoldoende aanwijzingen vooreen integriteitsschending*. Als er onvoldoende aanwijzingen zijn om te constateren dat er sprake is van een integriteitsschending, neemt de Adviseur Integriteit binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek (vertrouwelijk) hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten;
5. *er is aanvullende informatie nodig*. Als er niet genoeg informatie is om de melding te kunnen beoordelen is er vooronderzoek nodig. Dit vooronderzoek start in opdracht van de CdK binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek. Binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek (vertrouwelijk) neemt de Adviseur Integriteit hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten.
6. *er is een redelijk vermoeden van een strafbaar feit*. Indien er (tevens) een redelijk vermoeden van een strafbaar feit bestaat, wordt door of namens de CdK binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de Integriteitsdriehoek aangifte gedaan bij het OM. Na overleg met de Officier van Justitie worden alle beschikbare gegevens binnen 2 weken door of namens de CdK ter beschikking gesteld aan Justitie. Na aangifte bepaalt de Officier van Justitie of nader onderzoek nodig is.
Overheden mogen de resultaten van het onderzoek na verkrijging van de Officier van Justitie, gebruiken om het eigen onderzoek af te ronden. Een bestuursrechtelijk en strafrechtelijk onderzoek sluiten elkaar niet uit. Wel moet zoveel mogelijk voorkomen worden dat de onderzoekers onnodig in elkaars vaarwater komen of dat betrokkenen dubbel belast worden. Aan het strafrechtelijk onderzoek wordt veelal voorrang gegeven.
7. *er is een feitenonderzoek naar (mogelijke) integriteitsschendingen noodzakelijk* omdat er een redelijk vermoeden is van een integriteitsschending. Dit onderzoek is nodig om te beoordelen of meldingen op waarheden en derhalve op redelijke gronden berusten. Indien een feitenonderzoek nodig is wordt dit, met een onderzoeksvoorstel van de CdK, binnen twee weken na beoordeling van de melding in de Integriteitsdriehoek besproken met de Commissie Integriteit. De CdK geeft vervolgens binnen twee weken na bespreking in de Commissie Integriteit opdracht tot het instellen van een integriteitsonderzoek. Binnen 3 weken na bespreking in de Commissie Integriteit neemt de Adviseur Integriteit hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale

Staten of lid van Gedeputeerde Staten. Of het naast hogere bestuursniveau eveneens al geconsulteerd moet worden zal afhangen van de situatie, Dit staat los van de verantwoordelijkheden die de CdK in deze heeft als Rijksorgaan. Indien het onderzoek zich richt op een gedraging van de CdK dan ligt de coördinatie van het onderzoeksproces bij de voorzitter van de Commissie Integriteit. De Commissie Integriteit stelt op basis van het onderzoek uiteindelijk vast of er al dan niet sprake is van een integriteitsschending.

Overleg Integriteitsdriehoek en Commissie Integriteit

De Integriteitsdriehoek doet periodiek op hoofdlijnen verslag van de geanonimiseerde meldingshistorie aan de Commissie Integriteit.

De Commissie Integriteit wordt ondersteund door de griffier en kan zich indien gewenst bij laten staan door derden. De CdK en griffier zijn, als adviseurs van de commissie Integriteit, beiden lid van deze commissie.

Vorbereiding onderzoek

Onderzoeksvoorstel

Indien de CdK voornemens is een feitenonderzoek in te stellen legt hij in overleg met de Integriteitsdriehoek binnen 2 weken een onderzoeksvoorstel aan de Commissie Integriteit voor.

Opdrachtformulering

Het onderzoeksvoorstel bevat afhankelijk van de zaak de volgende elementen (niet limitatief):

- aanleiding;
- afbakening opdracht;
- gewenst resultaat opdracht;
- omgang met tussentijdse wijzigingen;
- onderzoeksvragen;
- onderzoeksmethoden;
- wijze verslaglegging van onderzoekshandelingen;
- voor het onderzoek noodzakelijke kennis;
- onderzoeksplanning, -capaciteit, -kosten (o.b.v. offerte aanvragen);
- budget;
- lijst met mogelijke onderzoeker(s);
- voorkeur voor interne en/of externe onderzoeker(s);
- rolverdeling opdrachtgever en opdrachtnemer;
- inbreng en beperkingen onderzoekers;
- rechten en plichten onderzoekers;
- interne en externe communicatie over de voortgang en vervolgstappen;
- wijze van rapportage (al dan niet inclusief conclusies en aanbevelingen aan Provinciale Staten);
- procedure hoor en wederhoor;
- wijze beschikbaarstelling en openbaar making van de rapportage en mogelijkheid van het stellen van vragen.

Opdrachtverstrekking

Nadat de Commissie Integriteit kennis genomen heeft van het onderzoeksvoorstel, verleent de CdK binnen 2 weken schriftelijke opdracht aan de onderzoeker(s) en laat hiervoor een financiële verplichting vastleggen. Onderzoek kan verricht worden door een of meer Statenonderzoekers, de Zuidelijke Rekenkamer of een extern adviesbureau/externe adviseurs, niet zijnde de externe Adviseur Integriteit.

Kennisgeving

Uit zorgvuldigheid dragen de Integriteitsdriehoek en de Commissie Integriteit er zorg voor dat de kring van behandelaars van de melding zo klein mogelijk blijft.

De CdK stelt ,voor zover de feiten dit toelaten, de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of betrokken lid van Gedeputeerde Staten binnen 2 weken na kennisneming door de Commissie Integriteit van het onderzoeksvoorstel vertrouwelijk op de hoogte van de aanvang van het onderzoek. Het is primair aan het lid van Provinciale Staten om de functie als lid van Provinciale Staten, al dan niet tijdelijk, niet uit te oefenen of neer te leggen.

Het is primair aan een lid van Gedeputeerde Staten om zijn functie-uitoefening tijdens een integriteitsonderzoek te beoordelen.

Uitvoering onderzoek

Waarborgen voortgang onderzoek

Na de beslissing over het verrichten van onderzoeken, bewaakt de CdK de voortgang van het onderzoeksproces. De CdK is eindverantwoordelijk voor de wijze waarop (tijd, kwaliteit en budget) het onderzoek plaatsvindt.

Tot het moment van openbaarmaking van het onderzoeksrapport wordt geheimhouding opgelegd op alles wat te maken heeft met het onderzoek. De CdK kan, na overleg met de Commissie Integriteit, in (wettelijk) bepaalde gevallen Provinciale Staten voorstellen een lid van Provinciale Staten gedurende het onderzoek te schorsen. Ook kan hij het lid van Provinciale Staten tijdens het onderzoek de toegang tot bepaalde ruimtes ontzeggen dan wel bepaalde ruimtes af schermen.

Ten aanzien van een lid van Gedeputeerde Staten kunnen geen nadere voorstellen tot het nemen van maatregelen gedaan worden.

Rapportage

In de rapportage wordt door de onderzoekers verantwoord op welke wijze zij stapsgewijs hun onderzoek hebben verricht.

Voordat de onderzoekers de rapportage aanbieden aan de opdrachtgever, geven zij binnen een week na afronding van het onderzoeksrapport het lid van Provinciale Staten of het lid van Gedeputeerde Staten, waar onderzoek naar is verricht, in het kader van hoor en wederhoor de gelegenheid kennis te nemen van het rapport inclusief de bijlagen. Dit gebeurt door hem uit te nodigen om het rapport te komen inzien. Er wordt geen kopie van het onderzoeksrapport verstrekt. Het toepassen van hoor en wederhoor is een wezenlijk onderdeel van de afronding van het onderzoek.

Indien dit lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten op- en aanmerkingen heeft, dienen deze schriftelijk te worden vastgelegd en binnen een week als een addendum opgenomen te worden in de definitieve onderzoeksrapportage.

De onderzoekers onthouden zich (in het rapport en daarbuiten) van eigen opvattingen inzake (de consequenties van) de beoordeling van de al dan niet aan de orde zijnde integriteitsschending. Het is de taak van Provinciale Staten om zich op basis van de onderzoeksgegevens een oordeel te vormen van de feiten.

Communicatie

Communicatie over de voortgang van het onderzoek geschiedt, in overleg met de Commissie Integriteit, onder verantwoordelijkheid van de CdK.

Afronding onderzoek

Bespreking rapportage

De onderzoekers bieden binnen een week nadat het eventuele verslag voor hoor en wederhoor aan het eindrapport is toegevoegd, het eindrapport aan de CdK aan. Deze agendeert het voor een (besloten) vergadering van de Commissie Integriteit, waarvoor de Adviseur Integriteit wordt uitgenodigd. Daarna biedt de CdK het rapport aan aan het Presidium, die kan besluiten het rapport (voorzien van een Statenvoorstel) te agenderen voor de Statenvergadering.

Nazorg

De Integriteitsdriehoek plant na deze Statenvergadering een evaluatiegesprek in met het lid van Provinciale Staten, waar onderzoek naar is verricht.

Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit protocol treedt na vaststelling direct in werking.
2. het Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2017, vastgesteld op 6 juli 2017, vervalt bij de inwerkingtreding van dit protocol.
3. Dit protocol wordt aangehaald als "Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2020".

Behoort bij besluit P-20-022 van Provinciale Staten van Limburg d.d. 11 december 2020.

Provinciale Staten voornoemd

de voorzitter,
de heer drs. Th.J.F.M. Bovens

de griffier,
de heer mr. A.O.J. Pregled